

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 39/06-50

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Mgr. M. K., bytom B., zastúpenej advokátom JUDr. M. Š., Advokátska kancelária, M., v ktorej namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 815/95, na neverejnom zasadnutí 11. júla 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 815/95 porušil základné právo Mgr. M. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 815/95 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Mgr. M. K. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Mgr. M. K. v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na adresu jej advokáta JUDr. M. Š., Advokátska kancelária, M., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Mgr. M. K. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 39/06-14 z 10. februára 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Mgr. M. K., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. Š., Advokátska kancelária, M., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 815/95.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka 16. októbra 1995 podala proti odporcovi J. L. (ďalej len „odporca“ alebo „žalovaný“) návrh na začatie konania, ktorým sa domáhala úpravy práv týkajúcich sa užívania nehnuteľnosti, ktorému bola na okresnom súde pridelená sp. zn. 17 C 815/95.

Odporca sa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podaním doručeným 19. apríla 1996 k podanému návrhu vyjadril a súčasne podal vzájomný návrh o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, ktorý bol 6. marca 1997 uznesením okresného súdu vylúčený na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 17 C 611/97. Okresný súd súčasne v ten istý deň vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C 815/95 vydal rozsudok, ktorý bol na základe odvolania sťažovateľky uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) 30. októbra 1997 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

V priebehu roku 1998 okresný súd zaslal účastníkom konania výzvu na oznámenie ich návrhov na doplnenie dokazovania pred nariadením znaleckého dokazovania, vyzval sťažovateľku na predloženie listinných dôkazov a nariadil dve pojednávania, ktoré boli odročené.

Okresný súd 26. marca 1999 v záujme hospodárnosti uznesením spojil konania vedené pod sp. zn. 17 C 815/95 a sp. zn. 17 C 611/97 na spoločné konanie, ktoré sa ďalej vedie pod sp. zn. 17 C 815/95. V ten istý deň okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva. Účastníci konania boli výzvami z 31. augusta 1999 a 8. októbra 1999 vyzvaní na predloženie podkladov pre potreby znaleckého dokazovania. Sťažovateľka následne zaplatila preddavok na trovy znaleckého dokazovania a 30. októbra 1999 súdu na základe jeho výzvy predložila aj požadované doklady.

Predseda okresného súdu sťažovateľke vo svojej odpovedi z 19. septembra 2000 na jej sťažnosť na prieťahy v konaní z 8. augusta 2000 oznámil, že „*sudkyňa sa veci venuje a vec nie je zanedbaná*“.

Posledné pojednávanie, ktoré sa v uvedenej veci konalo 12. júla 2001, bolo pre neprítomnosť odporcu odročené. V priebehu roku 2002 okresný súd podľa sťažovateľky vôbec nekonal.

V priebehu sporu sa sťažovateľka stala dôchodkyňou a po mozgovej porážke ťažko zdravotne postihnutou. V rámci znaleckého dokazovania nariadeného okresným súdom sa sťažovateľka musela trikrát dostaviť do Ž., pretože odporca zaslané predvolania nepreberal, čím súdne konanie predlžoval. Okresný súd odporcovi uznesením z 10. decembra 2003 uložil poriadkovú pokutu vo výške 15 000 Sk, pretože hrubým spôsobom v uvedenej veci sťažoval vykonanie znaleckého dokazovania, resp. neumožnil vykonanie nariadenej obhliadky nehnuteľnosti. Obhliadka bola napokon uskutočnená 30. septembra 2004. Okresný súd 22. apríla 2005 sťažovateľke zaslal vypracovaný znalecký posudok spolu s výzvou, aby sa k nemu vyjadrila. Sťažovateľka mu následne oznámila, že k znaleckému posudku nemá pripomienky a 6. júna 2005 mu zaslala doplnenie svojho návrhu zo 16. októbra 1995.

Posledné pojednávanie v tejto veci bolo teda okresným súdom uskutočnené 12. júla 2001. Znalecké dokazovanie bolo nariadené okresným súdom 26. marca 1999, znalec však začal so spracovaním posudku až v novembri 2003 v dôsledku nedoručenia podkladov potrebných na jeho spracovanie zo strany okresného súdu. Znalecký posudok v uvedenej veci bol napokon súdu doručený až v marci 2005. Od tohto času až do dňa podania ústavnej sťažnosti uplynulo ďalších osem mesiacov, počas ktorých okresný súd nevykonal žiadne úkony. Sťažovateľka 27. októbra 2005 podala okresnému súdu sťažnosť na prieťahy v konaní, pretože okresný súd v uvedenej veci podľa nej nekoná a aj napriek jej viacerým telefonátom nemá vedomosť o tom, v akom štádiu konania sa predmetná vec nachádza. Vzhľadom na skutočnosť, že od posledného pojednávania v tejto veci uplynuli viac ako štyri roky a samotné konanie trvá už viac ako desať rokov, sťažovateľka „*hodnotí toto konanie ako prieťahy*“.

Podľa sťažovateľky nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Porušovanie jej práv u nej navodzuje stav právnej neistoty, nepriaznivo vplýva na jej psychický stav, ochromuje jej zdravie a situácia, v ktorej sa ocitla, jej sťažuje vyporiadanie jej majetkových pomerov. Primerané finančné zadost'učinenie sťažovateľka zároveň chápe aj ako satisfakciu za to, že

okresný súd mal podľa zákona dbať o to, aby ochrana práv všetkých účastníkov konania bola rýchla a účinná.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 815/95 porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie vo výške 100 000 Sk, ako aj trovy konania sťažovateľky na účet jej právneho zástupcu.

Právny zástupca sťažovateľky vo svojom podaní z 10. marca 2006 ústavnému súdu na základe jeho výzvy oznámil, že netrvá na konaní verejného pojednávania v predmetnej veci a súhlasí s upustením od neho.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľky vyjadril podaním č. 1 SprS 109/06 z 25. apríla 2006 okresný súd prostredníctvom svojho predsedu, ktorý zároveň uviedol, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v tejto veci a následne vyslovil názor: *„Pokiaľ ide tvrdené porušenie práva, súd poukazuje na to, že nestačí samotné tvrdenie o tom, že vec nebola ešte rozhodnutá alebo kedy bolo naposledy pojednávanie. Súd totiž vo veci konal aj v čase, keď nebolo nariadené pojednávanie. Prieťahy spôsobil aj odporca, súd využíval zákonné prostriedky na ich prekonanie a to trvá určitý čas. Súd nemá v civilnom procese trestnoprávne prostriedky (pohrdanie súdom), ktorými efektívne mohol zasiahnuť proti účastníkovi alebo inej osobe, ktorá nerešpektuje pokyn súdu.*

Sťažovateľ sa viac sústreďuje na všeobecný právny výpočet predpisov a judikatúry. Podáva sťažnosť v čase, keď súd konal a vec prejednával. Ak by aj došlo k prieťahom, tak súd ich efektívne odstránil.“

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľka zastúpená advokátom doručila 18. októbra 1995 okresnému súdu návrh na začatie konania o úpravu užívania nehnuteľnosti smerujúci proti žalovanému, ktorý bol zaevidovaný pod sp. zn. 17 C 815/95. Na základe úpravy z 1. decembra 1995 bol podaný návrh zaslaný žalovanému, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadril. Zásielka sa od žalovaného vrátila nedoručená.

Dňa 10. januára 1996 zákonný sudca nariadil pojednávanie na 6. február 1996, nechal naň predvolať účastníkov konania, právneho zástupcu sťažovateľa a žalovanému nechal opätovne doručiť podaný návrh, aby sa k nemu vyjadril v lehote 10 dní prostredníctvom policajných orgánov.

JUDr. J. G., komerčná právnička, V., podaním doručeným 1. februára 1996 okresnému súdu oznámila, že prevzala zastupovanie žalovaného v predmetnej veci a súčasne ospravedlnila svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní z dôvodu služobnej cesty. Podaním z 23. januára 1996 policajný orgán okresnému súdu oznámil, že sa mu podarilo zásielku súdu žalovanému doručiť.

Pojednávanie konané 6. februára 1996 za neúčasti účastníkov konania bolo odročené na neurčito.

Okresný súd následne vyzval právneho zástupcu sťažovateľky podaním zo 7. februára 1996, aby mu v lehote 15 dní oznámil predpokladaný termín, kedy sa sťažovateľka bude môcť zúčastniť pojednávania, príp. aby požiadal o jej vypočutie dožiadaným súdom. Ďalším podaním z tohto dňa okresný súd vyzval právnu zástupkyňu žalovaného, aby sa k podanému návrhu v lehote 15 dní vyjadrila.

Právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní podaním doručeným okresnému súdu 12. februára 1996 z dôvodu kolízie pojednávaní.

Právny zástupca sťažovateľky podaním doručeným 27. februára 1996 súdu oznámil, že sťažovateľka sa z dôvodu zlého zdravotného stavu bude môcť zúčastniť pojednávania na okresnom súde až koncom mája 1996 a o vypočutie dožiadaným súdom nežiada.

Okresný súd na základe pokynu z 27. marca 1996 urgoval splnenie výzvy zo 7. februára 1996 právnu zástupkyňou žalovaného v lehote 10 dní. Odpoveď právnej zástupkyne žalovaného na túto výzvu bola okresnému súdu doručená 23. apríla 1996, žalovaný sa v nej k podanému návrhu vyjadril a súčasne podal vzájomný návrh.

Dňa 17. mája 1996 okresný súd vyzval žalovaného, aby zaplatil v lehote 10 dní súdny poplatok za podanie vzájomného návrhu.

Pokynom z 23. augusta 1996 bolo v tejto veci zákonným sudcom nariadené pojednávanie na 16. september 1996. Dňa 6. septembra 1996 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu sťažovateľky, v ktorom ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní z dôvodu kolízie pojednávaní a taktiež ospravedlnil zo zdravotných dôvodov neúčast' sťažovateľky. Predvolanie na pojednávanie sa nepodarilo doručiť žalovanému.

Okresný súd pojednávanie konané 16. septembra 1996 za neúčasti účastníkov konania a ich právnych zástupcov odročil na 10. október 1996. Podaním z 1. októbra 1996 právna zástupkyňa žalovaného ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní, pretože v tom čase bude služobne vzdialená mimo Slovenskej republiky, a súčasne ospravedlnila neúčast' žalovaného, ktorý v tom čase mal byť na plánovanej dovolenke v P.. Pojednávanie konané 10. októbra 1996 bolo okresným súdom odročené na 5. november 1996. Okresný súd toto pojednávanie po vypočutí účastníkov konania a ich právnych zástupcov uznesením odročil na 29. november 1996. Dňa 29. novembra 1996 okresný súd vykonal obhliadku na mieste

samom, o ktorej bola spísaná zápisnica a následne pojednávanie v tejto veci odročil na neurčito.

Pokynom z 8. januára 1997 okresný súd nariadil v tejto veci pojednávanie na 21. január 1997. Účastníci konania na ňom požiadali okresný súd o poskytnutie krátkej lehoty na pokus o uzavretie mimosúdnej dohody, okresný súd preto pojednávanie odročil na 6. február 1997.

Právna zástupkyňa žalovaného podaním z 5. februára 1997 ospravedlnila svoju neúčasť na nariadenom pojednávaní z dôvodu jej chrípkového ochorenia a súčasne požiadala o určenie nového termínu pojednávania. K tomuto návrhu o odročenie pojednávania sa podaním doručeným súdu 6. februára 1997 pripojil aj právny zástupca sťažovateľky, pretože sa v tejto veci podľa neho javila „možnosť uzavrieť súdny zmier“. Okresný súd následne pojednávanie konané 6. februára 1997 odročil na 6. marec 1997. Na pojednávaní konanom v tento deň okresný súd uznesením pripustil zmenu žalobného návrhu sťažovateľky podľa jej podania zo 4. marca 1997, ďalším uznesením vylúčil vzájomný návrh žalovaného o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva spornej nehnuteľnosti na samostatné konanie, uznesením vyhlásil dokazovanie v tejto veci za skončené a následne vyhlásil rozsudok, ktorým návrh sťažovateľky zamietol v celom rozsahu a žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov konania nepriznal. Na základe pokynu z 11. apríla 1997 bol rozsudok okresného súdu doručovaný právnym zástupcom účastníkov konania.

Sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu zo 6. marca 1997 podala 2. mája 1997 odvolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Na základe pokynu zákonného sudcu z 9. mája 1997 bolo odvolanie sťažovateľky zaslané právnej zástupkyňi žalovaného a právny zástupca sťažovateľky bol súdom vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku. Poplatková povinnosť bola splnená sťažovateľkou 19. mája 1997. Na základe úpravy z 30. mája 1997 bol spis v tejto veci predložený 12. júna 1997 krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní. Vo veci konajúci sudca krajského súdu nariadil pojednávanie v tejto veci na 30. júl 1997. Právny zástupca sťažovateľky požiadaval

o odročenie tohto pojednávania podaním z 15. júla 1997 z dôvodu čerpania plánovanej dovolenky. Následne bol tento termín pojednávania zrušený. Ďalšie pojednávanie nariadené krajským súdom na 24. september 1997 bolo zrušené na základe ospravedlnenia právneho zástupcu sťažovateľky, ktorý súdu oznámil, že v septembri 1997 sa táto nebude zdržiavať na území Slovenskej republiky. Dňa 23. septembra 1997 bolo nariadené pojednávanie v tejto veci na 15. október 1997. Podľa úradného záznamu spísaného 14. októbra 1997 sťažovateľka telefonicky ospravedlnila svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní pre náhle pracovné povinnosti a súčasne požiadala súd o jeho odročenie.

Pojednávanie konané na krajskom súde 15. októbra 1997 bolo odročené na neurčito za účelom opätovného predvolania účastníkov konania. Uznesením sp. zn. 6 Co 921/97 z 30. októbra 1997 krajský súd rozsudok zo 6. marca 1997 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresnému súdu bol spis doručený 6. februára 1997 a následne aj právnym zástupcom účastníkov konania s výzvou, aby súdu oznámili svoje ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Právny zástupca sťažovateľky odpovedal na výzvu okresného súdu podaním z 26. februára 1998.

Pokynom z 5. októbra 1998 vo veci konajúci sudca okresného súdu nariadil pojednávanie na 4. november 1998 a súčasne nechal vyžiadať výpis zo živnostenského registra. Právny zástupca sťažovateľky podaním doručeným 14. októbra 1998 požiadala okresný súd o odročenie nariadeného pojednávania z dôvodu jeho účasti na kúpeľnej liečbe. Dňa 16. októbra 1998 bol okresnému súdu doručený výpis zo živnostenského registra žalovaného.

Právny zástupca sťažovateľky v prílohe svojho podania doručeného 2. novembra 1998 okresnému súdu doručil výpis z listu vlastníctva predmetnej nehnuteľnosti. Pojednávanie konané 4. novembra 1998 bolo okresným súdom odročené na 3. december 1998. Dňa 3. decembra 1998 ospravedlnila písomne svoju neúčast' na tomto pojednávaní právna zástupkyňa žalovaného z dôvodu svojho ochorenia. Okresný súd pojednávanie v tento deň odročil na 18. január 1999.

Pojednávanie konané 18. januára 1999 bolo okresným súdom odročené na neurčito za účelom vykonania znaleckého dokazovania znalcom z odboru stavebníctva.

Podaním z 1. februára 1999 právny zástupca sťažovateľky oznámil súdu identifikačné údaje svedkov, o ktorých vypočutie v tomto konaní požiadal.

Uznesením č. k. 17 C 815/95-122 z 26. marca 1999 okresný súd spojil veci vedené pod sp. zn. 17 C 815/95 a sp. zn. 17 C 611/97 na spoločné konanie, pod spoločnou sp. zn. 17 C 815/95.

Uznesením č. k. 17 C 815/95-123 z 26. marca 1999 nariadil okresný súd v predmetnej veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva – oceňovanie nehnuteľností a účastníci boli zaviazaní k úhrade preddavkov na trovy znaleckého dokazovania. Predmetné uznesenie bolo na základe pokynu z 30. marca 1999 doručované účastníkom konania, ich právnym zástupcom, ako aj znalcom. Sťažovateľka poplatkovú povinnosť vyplývajúcu z tohto uznesenia splnila 11. mája 1999.

Podľa úradného záznamu z 27. augusta 1999 ustanovený znalec v tejto veci oznámil súdu svoje požiadavky pre potreby vykonania znaleckého posudku v zmysle uznesenia súdu (požiadal o predloženie viacerých listín), informoval súd o predbežnej výške znalečného a taktiež o skutočnosti, že zatiaľ nebol zo strany súdu upovedomený o zložení preddavku ani o právoplatnosti uznesenia z 26. marca 1999.

Uznesením č. k. 17 C 815/95-130 z 31. augusta 1999 bola účastníkom konania uložená povinnosť zložiť preddavok trov znaleckého dokazovania na účet súdu v lehote 5 dní. Na základe pokynu z tohto dňa bolo predmetné uznesenie doručované účastníkom konania, ako aj ich právnym zástupcom spolu s výzvou, aby v lehote 15 dní okresnému súdu predložili listiny potrebné na vyhotovenie znaleckého posudku vyžiadané znalcom.

Podaním z 8. septembra 1999 bolo okresnému súdu doručený list dcéry sťažovateľky (ktorá omylom prevzala zásielku súdu určenú sťažovateľke), v ktorom mu oznámila, že

sťažovateľka je na liečení v P. po ťažkej mozgovej príhode a podľa vyjadrení lekárov sa v súčasnom stave podobnými vecami nemôže zaoberať.

Na základe pokynu z 8. októbra 1999 bolo okresným súdom urgované splnenie výzvy súdu z 31. augusta 1999 na predloženie listín potrebných pre vypracovanie znaleckého posudku. Odpoveď právneho zástupcu sťažovateľky bola súdu doručená 5. novembra 1999. Fotokópia tejto odpovede bola následne na základe pokynu z 10. decembra 1999 doručená právnej zástupkyňi žalovaného spolu s výzvou, aby v lehote 3 dní súdu predložila požadované doklady a aj svoje vyjadrenie k tejto odpovedi pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

Podľa úradného záznamu spísaného 10. januára 2000 žalovaný súdny poplatok za podanie vzájomného návrhu nezaplatil. Podaním doručeným 20. januára 2000 právna zástupkyňa žalovaného požiadala okresný súd o predĺženie lehoty na predloženie podkladov na vypracovanie znaleckého posudku do 31. januára 2000. Na základe pokynu z 13. júna 2000 okresný súd právnu zástupkyňu žalovaného urgoval, aby splnila výzvy súdu z 31. augusta 1999, 8. októbra 1999 a 10. decembra 1999 v lehote 10 dní.

Podľa úradného záznamu s účinnosťou od 1. júna 2000 bol spis pridelený na ďalšie prejednanie a rozhodnutie Mgr. D. W..

Právna zástupkyňa žalovaného okresnému súdu podaním doručeným 21. mája 2000 oznámila, že žalovanému vypovedala 14. januára 2000 plnú moc.

Na základe úpravy z 2. októbra 2000 bol v tejto veci nariadený výsluch na 19. október 2000, na ktorý bol predvolaný žalovaný pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty a súčasne bol vyzvaný, aby na výsluch priniesol súdom požadované doklady. Predvolanie žalovanému sa súdu 31. októbra 2000 vrátilo nedoručené.

Právny zástupca sťažovateľky podaním doručeným okresnému súdu 22. marca 2001 oznámil, že sťažovateľka mu odvolala udelenú plnú moc v uvedenej veci.

Na základe pokynu z 26. apríla 2001 bol nariadený výsluch žalovaného na 31. máj 2001, pričom o doručenie predvolania žalovanému okresný súd požiadal policajné orgány.

Sťažovateľka 17. marca 2001 poverila svojim zastupovaním v uvedenom konaní advokátku JUDr. G. H., Advokátska kancelária, Ž..

Dňa 30. mája 2001 bola okresnému súdu doručená odpoveď Obvodného oddelenia Policajného zboru Ž. – západ (ďalej len „Policajný zbor“), v ktorej súdu oznámil, že sa mu zásielku žalovanému nepodarilo doručiť, pretože tento sa na adrese svojho trvalého pobytu nenachádza a iný jeho pobyt v evidencii obyvateľstva zistený nebol.

Okresný súd o výsluchu žalovaného omylom spísal zápisnicu o pojednávaní z 31. mája 2001, ktoré odročil na 12. júl 2001. Predvolanie žalovanému sa opätovne nepodarilo doručiť.

Dňa 16. júla 2001 okresný súd zaslal výzvy Registru obyvateľov Slovenskej republiky na oznámenie bydliska žalovaného a taktiež Okresnému úradu Ž., odbor katastrálny na predloženie aktuálneho výpisu predmetnej nehnuteľnosti v lehote 10 dní.

Odpoveď z Registra obyvateľov Slovenskej republiky bola okresnému súdu doručená 26. júla 2001 a z Okresného úradu Ž., odbor katastrálny 6. augusta 2001.

Prostredníctvom príslušného obvodného oddelenia Policajného zboru bola na základe pokynu z 13. augusta 2001 zákonného sudcu doručovaná výzva žalovanému na predloženie podkladov pre vypracovanie znaleckého posudku. Z odpovede policajného orgánu doručenej okresnému súdu 14. septembra 2001 vyplýva, že táto zásielka bola žalovanému doručená 10. septembra 2001.

Žalovaný bol na základe pokynu z 12. októbra 2001 prostredníctvom policajného orgánu predvolaný na výsluch nariadený na 8. november 2001 a zároveň mu bola doručená výzva, aby na výsluchu predložil doklady vyžiadané výzvou súdu z 3. septembra 2001.

Dňa 5. novembra 2001 bola okresnému súdu doručená odpoveď policajného orgánu, ktorý mu oznámil, že zásielku súdu sa žalovanému nepodarilo doručiť ani po opakovaných pokusoch, pretože v mieste trvalého bydliska sa nezdržiaval.

Okresný súd podaním z 13. júna 2003 predvolal na výsluch 23. júna 2003 ustanoveného znalca za účelom konzultácie postupu pri plnení znaleckej úlohy.

Spis v tejto veci bol s účinnosťou od 16. apríla 2003 pridelený na ďalšie prejednanie a rozhodnutie JUDr. A. M..

Podľa úradného záznamu spísaného 24. júna 2003 znalec okresnému súdu oznámil, že bez predloženia potrebných pokladov žalovaným znalecký posudok v tejto veci nie je možné vypracovať.

Na základe pokynu z 24. júna 2003 bola okresným súdom opätovne zaslaná výzva žalovanému na predloženie dokladov pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty, ako aj výzvy Mestskému úradu Ž., Katastrálnemu úradu, Správe katastra Ž. a Štátnemu okresnému archívu.

Odpovede na výzvy súdu boli od jednotlivých inštitúcií okresnému súdu doručené v období od 8. júla 2003 do 4. augusta 2003. Zásielka s výzvou adresovaná žalovanému sa okresnému súdu vrátila nedoručená 22. júla 2003.

Uznesením č. k. 17 C 815/95-209 z 15. augusta 2003 bola žalovanému uložená poriadková pokuta vo výške 5 000 Sk. Toto uznesenie bolo následne na základe pokynu z 18. augusta 2003 doručované žalovanému, od ktorého sa zásielka ako neprevzatá vrátila súdu 17. septembra 2003.

Okresný súd podaním z 25. septembra 2003 vyzval ustanoveného znalca, aby sa dostavil v lehote 7 dní na súd za účelom prevzatia spisu na vypracovanie znaleckého posudku. Podaním doručeným 1. decembra 2003 bola okresnému súdu doručená žiadosť

o usmernenie v ďalšom postupe znalca z dôvodu nedostatku súčinnosti žalovaného a žiadosť o predĺženie lehoty na spracovanie znaleckého posudku.

Uznesením č. k. 17 C 815/95-230 z 10. decembra 2003 bola okresným súdom žalovanému uložená poriadková pokuta vo výške 15 000 Sk. Žalovaný zásielku súdu opätovne neprevzal.

Na základe pokynu z 11. decembra 2003 bolo toto uznesenie doručené právnym zástupcom účastníkov konania.

Okresný súd podaním z 13. januára 2004 prostredníctvom Registra obyvateľov Slovenskej republiky zisťoval rodné číslo žalovaného. Odpoveď na túto výzvu mu bola doručená 23. januára 2004.

Pokynom zo 7. mája 2004 okresný súd nariadil obhliadku nehnuteľnosti na 24. jún 2004, nechal na ňu predvolať účastníkov konania a taktiež prostredníctvom policajných orgánov doručiť predvolanie žalovanému spolu s výzvou na predloženie podkladov potrebných na vypracovanie znaleckého posudku. Dňa 21. mája 2004 Policajný zbor okresnému súdu oznámil, že túto zásielku sa mu žalovanému nepodarilo doručiť.

Dňa 24. mája 2004 bolo okresnému súdu oznámené prevzatie právneho zastúpenia žalovaného advokátom JUDr. M. R., Advokátska kancelária, Ž., ktorý súčasne súdu oznámil, že sa pokúsi o uzavretie mimosúdnej dohody so sťažovateľkou.

Okresný súd podľa úradného záznamu spísaného 13. júna 2004 telefonicky oznámil, že v predmetnej veci bola nariadená obhliadka na 24. jún 2004. Podaním z 24. júna 2004 právny zástupca žalovaného ospravedlnil svoju neúčast' na vykonanej obhliadke. O jej vykonaní na mieste samom 24. júna 2004 bola spísaná zápisnica, podľa ktorej bola obhliadka uznesením odročená na neurčito za účelom opätovného predvolania žalovaného prostredníctvom jeho právneho zástupcu.

Dňa 7. septembra 2004 okresný súd nariadil na 30. september 2004 obhliadku na mieste samom, na ktorú nechal predvolať prostredníctvom právnej zástupkyne aj sťažovateľku, právny zástupca mal pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty zabezpečiť účasť žalovaného a predložiť doklady potrebné na vypracovanie znaleckého posudku a predvolaný bol i znalec.

Okresnému súdu bolo 15. septembra 2004 doručené podanie sťažovateľky, ktorá namietala vymáhanie nezaplatených trov znaleckého dokazovania súdom, pretože ich zaplatila.

V prílohe svojho podania doručeného 30. septembra 2004 okresnému súdu predložila aktuálny list vlastníctva predmetnej nehnuteľnosti.

Z vykonanej obhliadky 30. septembra 2004 bola spísaná okresným súdom zápisnica.

Okresný súd u súdneho znalca 21. októbra 2004 telefonicky zistil, že žalovaný mu dovtedy nepredložil doklady potrebné k vypracovaniu znaleckého posudku. Právnomu zástupcovi žalovaného bola následne 22. októbra 2004 zaslaná výzva na predloženie uvedených podkladov pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Predmetné podklady súdnemu znalcovi neboli predložené podľa úradného záznamu spísaného súdom 18. novembra 2004 ani do tohto dátumu. V ten istý deň okresný súd spis v uvedenej veci zaslal súdnemu znalcovi za účelom vypracovania znaleckého posudku, pričom pre prípad potreby podkladov pre vypracovaniu znaleckého posudku ho požiadal o urgovanie týchto podkladov od právneho zástupcu žalovaného.

Právny zástupca žalovaného doručil 19. novembra 2004 okresnému súdu svoje podanie, v ktorom mu oznámil, že žiadané podklady sa mu nepodarilo zadovážiť a navrhol, aby si ich znalec vyžiadal od príslušných inštitúcií.

Podaním z 19. novembra 2004 sťažovateľka okresnému súdu oznámila, že odvolala plnú moc svojej právnej zástupkyňi. Advokát JUDr. M. Š. následne podaním doručeným

okresnému súdu 16. decembra 2004 oznámil, že prevzal právne zastupovanie sťažovateľky v predmetnej veci.

Sťažovateľka v predmetnej veci v prílohe svojho podania z 25. novembra 2004 predložila viaceré listinné doklady.

Sťažovateľka podaním z 11. novembra 2004 požiadala súd o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Dňa 10. decembra 2004 bolo okresnému súdu doručené podanie znalca – oznámenie nedostatku poskytnutia súčinnosti znalcovi. Podaním z 20. januára 2005 okresný súd znalcovi oznámil, že má znalecký posudok vypracovať aj bez predloženia žiadaných podkladov. Znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 31. marca 2005 a súčasne v priloženom liste vyčíslil znalečné.

Na základe pokynu z 29. apríla 2005 zaslal okresný súd znalecký posudok právnym zástupcom účastníkov konania, aby sa k nemu v lehote 10 dní vyjadrili.

Uznesením č. k. 17 C 815/95-464 z 15. apríla 2005 okresný súd sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov priznal. Uznesením č. k. 17 C 815/95-465 z 15. apríla 2005 okresný súd priznal znalcovi odmenu za podaný znalecký posudok, ktoré bolo následne doručené účastníkom konania i znalcovi.

Právny zástupca sťažovateľky okresnému súdu podaním zo 4. mája 2005 oznámil, že k spracovanému znaleckému posudku nemá pripomienky.

V prílohe svojho listu z 21. mája 2005 sťažovateľka okresnému súdu zaslala potvrdenie o zaplatení dane z nehnuteľnosti za rok 2005.

Podaním doručeným okresnému súdu 16. júna 2005 sťažovateľka svoj návrh v tejto veci doplnila. Okresnému súdu sťažovateľka doručila 10. júna 2005 doplnenie svojej

žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov. V prílohe svojho listu z 1. septembra 2005 sťažovateľka okresnému súdu zaslala upovedomenie o začatí exekúcie voči žalovanému na jeho spoluvlastnícky podiel na predmetnej nehnuteľnosti.

V spisovom materiáli bola ďalej pripojená sťažnosť na prieťahy v konaní sťažovateľky z 15. decembra 2005.

Pokynom z 9. januára 2006 okresný súd nariadil na 15. február 2006 pojednávanie v uvedenej veci, na ktoré predvolal právnych zástupcov účastníkov konania, ktorí na ňom mali zabezpečiť účasť účastníkov konania.

Svoju neúčasť na nariadenom pojednávaní podaním z 12. februára 2006 sťažovateľka ospravedlnila zo zdravotných dôvodov.

Okresný súd na pojednávaní konanom 15. februára 2006 pripustil zmenu petitu, zastavil konanie vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C 815/95 podľa § 83 Občianskeho súdneho poriadku a následne uznesením pojednávanie odročil na neurčito.

Proti uzneseniu o zastavení konania č. k. 17 C 815/95-500 z 15. februára 2006 podala sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu 17. marca 2006 odvolanie.

Na základe pokynu z 20. marca 2006 bol spis v uvedenej veci predložený krajskému súdu 21. marca 2006. Krajský súd vyzval podaním z 10. apríla 2006 právneho zástupcu žalovaného, aby sa k podanému odvolaniu v lehote 10 dní vyjadril.

Spis v tejto veci bol 13. apríla 2006 z krajského súdu doručený okresnému súdu na základe jeho podania zo 7. apríla 2006.

K veci boli pripojené spis sp. zn. 17 C 611/97 o zrušenie a vyporiadanie podielových spoluvlastníkov k nehnuteľnosti (žalovaný c/a sťažovateľka), spis sp. zn. 9 C 231/89 o zrušenie a rozdelenie podielového spoluvlastníctva (žalovaný c/a sťažovateľka).

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba o úpravu užívania nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v podielovom spoluvlastníctve účastníkov preskúmaného konania a v priebehu konania vznesený vzájomný návrh o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k spornej nehnuteľnosti. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľky a okresného súdu a ani z predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej alebo skutkovej stránke zložitosti veci, ktorá by mohla mať vplyv na predĺženie tohto konania.

B) Pri hodnotení správania sťažovateľky ako účastníčky konania, resp. správania jej právnych zástupcov v tomto konaní ústavný súd zistil, že sťažovateľka, ako aj jej zástupcovia v priebehu konania viackrát využili svoje procesné práva a požiadali

o ospravedlnenie ich neúčasti na pojednávaní (napr. ospravedlnenie právneho zástupcu sťažovateľky z neúčasti na pojednávaní 6. februára 1996 z dôvodu kolízie pojednávaní až podaním doručeným 7. februára 1996, oznámenie z 27. februára 1996 o možnosti vypočúť sťažovateľku z dôvodu jej zdravotných problémov až v mesiaci máj 1996, ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní 16. septembra 1996 právneho zástupcu sťažovateľky z dôvodu kolízie pojednávaní a sťažovateľky zo zdravotných dôvodov, ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní sťažovateľky zo zdravotných dôvodov podaním doručeným 12. februára 2005), ďalej podali dve žiadosti o poskytnutie lehoty na uzavretie mimosúdnej dohody, k uzavretiu ktorej však napokon medzi účastníkmi konania nedošlo (žiadosť prednesená na pojednávaní konanom 21. januára 1997, ako aj podanie právneho zástupcu sťažovateľky zo 6. februára 1997) a podaním z 11. novembra 2004 sťažovateľka požiadala o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Vzhľadom na uvedené možno teda konštatovať, že v dôsledku uplatnenia týchto práv sťažovateľkou v preskúmvanom konaní došlo k určitému predĺženiu konania v predmetnej veci na okresnom súde, čo mu však v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu nemožno započítať na ťarchu (mutatis mutandis III. ÚS 192/02, III. ÚS 82/05).

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil viaceré obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Žiadne procesné úkony v uvedenej veci okresný súd nevykonával vo viac ako sedemmesačnom období trvajúcim od 26. februára 1998, keď mu bola doručená odpoveď právneho zástupcu sťažovateľky na jeho výzvu, až do 5. októbra 1998, keď bolo zákonným sudcom nariadené pojednávanie v tejto veci. Ďalšie obdobie nečinnosti okresného súdu začalo 20. januára 2000 po doručení podania právneho zástupcu žalovaného a trvalo až do 13. júna 2000, keď bola okresným súdom zaslaná urgencia právnenmu zástupcovi žalovaného, t. j. takmer päť mesiacov. Okresný súd nekonal v tejto veci ani vo viac ako šesťmesačnom období trvajúcim od 2. októbra 2000 (okresný súd nariadil výsluch žalovaného) do 26. apríla 2001, keď bol okresným súdom opätovne

nariadený výsluch žalovaného. Nečinnosťou okresného súdu v tomto konaní bolo poznačené aj viac ako devätnásťmesačné obdobie trvajúce od 5. novembra 2001, keď bolo okresnému súdu doručené oznámenie policajných orgánov, až do 13. júna 2003, keď bol okresným súdom nariadený výsluch znalca. Od 15. apríla 2005, keď okresný súd vydal uznesenie o priznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov sťažovateľke, až do 9. januára 2006, t. j. takmer deväť mesiacov bol okresný súd opätovne nečinný. Nečinnosť okresného súdu vo vyššie označených obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočný priet'ah v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa zistenia ústavného súdu bolo preskúmané konanie poznačené aj neefektívnou činnosťou okresného súdu súvisiacou predovšetkým s postupom okresného súdu pri zabezpečovaní súčinnosti žalovaného v tomto konaní, keď k uplatneniu poriadkových opatrení proti žalovanému okresný súd pristúpil neskoro napriek skutočnosti, že jeho opakované výzvy a predvolania zasielané žalovanému neboli z jeho strany dlhodobo rešpektované (už od októbra 2000 žalovaný s okresným súdom vôbec nespolupracoval a k využitiu prvého poriadkového opatrenia zo strany okresného súdu došlo až 15. augusta 2003).

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už viac ako desať rokov a sedem mesiacov. Z uvedenej doby takmer štyridsaťšesť mesiacov, t. j. tri roky a desať mesiacov tvorí obdobie, v ktorom v dôsledku nečinnosti okresného súdu dochádzalo k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní.

S ohľadom na uvedené skutočnosti nemožno dobu predmetného konania vedeného okresným súdom považovať z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru za primeranú a ani za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľky boli porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci (predovšetkým v súvislosti so sťažovateľkou podaným odvolaním proti rozsudku okresného súdu, pri vykonávaní procesných úkonov súvisiacich so zákonnou povinnosťou okresného súdu predložiť spis v predmetnej veci odvolaciemu súdu, ako aj pri vykonávaní ďalších úkonov, ktoré preň z ďalšieho postupu vo veci vyplynú).

3. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk, ktoré odôvodnila predovšetkým stavom právnej neistoty, v ktorom sa dlhodobo nachádza v dôsledku porušovania jej práv okresným súdom, ktorý má vplyv na jej psychický stav a ochromuje jej zdravie.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľke sumu 40 000 Sk. Táto suma zohľadňuje predmet konania okresného súdu, dĺžku zbytočných priesťahov v tomto konaní (tri roky a desať mesiacov) a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľky nevyhovel.

4. Právny zástupca sťažovateľky vo svojej sťažnosti žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré bližšie nešpecifikoval.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. c), § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je oceniteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

Ústavný súd právnemu zástupcovi sťažovateľky za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2005 (príprava a prevzatie veci a písomné podanie na súd) priznal odmenu v sume 5 002 Sk (2 x 2 501 Sk) vrátane úhrady režijného paušálu v sume 300 Sk (2 x 150 Sk) spolu teda v sume 5 302 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2006